

فرهنگ دوسویه

اسپانیایی - فارسی

فارسی - اسپانیایی

مؤلف

دکتر کامروز پارسای

پارسا، کامروز، ۱۳۲۷ -

فرهنگ دوسویه اسپانیایی-فارسی فارسی-اسپانیایی / مؤلف کامروز پارسای. - تهران: رهنما، ۱۳۸۴.
۲۹۷، 673 ص.

ISBN: 964-367-159-3

Kamrooz Parsay. Diccionario: Espanol-Persa Persa-Espanol.

فهرستویسی براساس اطلاعات فیبا.

۱. زبان اسپانیایی - - واژه‌نامه‌ها - - فارسی. ۲. فارسی - - واژه‌نامه‌ها - - اسپانیایی. ۳. زبان اسپانیایی - - دستور. الف. عنوان.

۶۳/فا

۲۲پ/ف ۶۶۵/PC

۷۶۱۱-۸۴م

کتابخانه ملی ایران

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any form or by any means without the permission, in writing, from the Publisher.

RAHNAMA PRESS

Copyright © 2005

No. 220, Shohadaye Zhandarmerie St. (Moshtagh St.), Between Farvardin & Fakhre Razi, Enghelab Ave., Oppo. Tehran University, Tehran, Iran.

P.O. Box: 13145/1845 - Tel: (021) 6416604 & 6400927

E-mail: RAHNAMAPRESS@HOTMAIL.COM

<http://WWW.RAHNAMAPRESS.COM>

رهنما

فرهنگ دوسویه اسپانیایی-فارسی، فارسی-اسپانیایی، مؤلف: دکتر کامروز پارسای، لیتوگرافی: فرانیدش، چاپ: چاپخانه گوهر اندیشه، تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه، چاپ اول: بهار ۱۳۸۳، ناشر: انتشارات رهنما، مقابل دانشگاه تهران، خیابان فروردین، نبش خیابان شهدای ژاندارمری، پلاک ۲۲۰، تلفن: ۶۳۰۰۹۲۷-۶۳۱۶۶۰۳، فاکس: ۶۴۶۸۱۹۴، فروشگاه رهنما، سعادت‌آباد، خیابان علامه طباطبائی جنوبی، پلاک ۸، تلفن: ۲۰۹۴۱۰۲، نمایشگاه کتاب رهنما، مقابل دانشگاه تهران پاساژ فروزنده، تلفن: ۶۹۵۰۹۵۷، شابک: ۳-۱۵۹-۳۶۷-۹۶۴

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

قیمت: ۶۸۰۰۰ ریال

به نام خداوند جان و خرد

سخن ناشر

انتشارات رهنما به منظور پیشبرد امر آموزش و رشد و تعالی سطح دانش پژوهان و گسترش هر چه بیشتر دامنه علم و دانش، و در دسترس قرار دادن کتبی که تاکنون در اختیار همگان نبوده است، در نظر دارد با تهیه گلچینی از بهترین کتب آموزشی در زمینه زبان و آموزش و ترجمه آن‌ها به وسیله استادان فن، گامی بلند در راستای آموزش زبان بردارد.

این سلسله کتاب‌ها در واقع طرحی نو در زمینه آموزش زبان بوده و هدف اصلی از انتشار آنها رشد و اعتلای امر آموزش و خدمت به فرهنگ جامعه است. این اقدام مطمئناً به کار استادان غنا بخشیده و عموم دانش پژوهان را در امر فراگیری زبان بیگانه امیدوار کرده و آنها را از این خطای باطل که فراگیری زبان بیگانه امری دشوار است خواهد رهانید.

در پایان لازم می‌دانم از مؤلف این فرهنگ آقای دکتر کامروز پارسای تشکر نمایم. در واقع کوشش پر قدر این عزیزان است که ما را در ارائه آثار آموزشی و تعالی دانش راهنماست.

محمد جواد صبایی

پیش‌گفتار

زبان اسپانیایی همواره جایگاه ویژه‌ای در بین پنج زبان زنده‌ی دنیا داشته است و نقشی درخور توجه در گسترش و بالندگی تمدن بشری ایفا کرده است. در حال حاضر بیش از نیم میلیارد نفر در قریب بیست کشور دنیا به زبان اسپانیایی تکلم می‌کنند، و در کمتر کشوری است که در نظام آموزش عالی، تدریس این زبان ملحوظ نشده باشد، و در بسیاری نقاط به‌ویژه ایالات متحده‌ی آمریکا منزلت زبان دوم را دارد و مردم نیمکره‌ی غربی به این زبان صحبت می‌کنند.

در ایران نیز با توجه به دایر بودن چنین رشته‌ای در دانشگاه‌های کشور و حضور خیل عظیمی از هم‌میهنان عزیز در کشورهای اسپانیایی زبان و کسانی که قصد سفر به این کشور را دارند، نیاز به تدوین فرهنگی کارآمد و کاربردی که دوسویه باشد، از سال‌های پیش حس می‌شود. به این منظور، مؤلف که خود مترجم و مدرس این زبان در دانشگاه آزاد و وزارت امور خارجه بوده و در مقطعی نیز با بخش زبان‌های خارجی دانشگاه علامه طباطبایی جهت تدوین برنامه‌ریزی آموزشی زبان اسپانیایی (قبل از دایر شدن) همکاری داشته است، تألیف چنین فرهنگی را آغاز نمود و در سال ۱۳۷۰ و با اهتمام معاونت پژوهشی دانشگاه علامه طباطبایی نشر اولین چاپ کتاب به انجام رسید.

در سال‌های بعد با توجه به عدم حضور مؤلف و همچنین استقبال دانشجویان، چاپ مجدد فرهنگ میسر نشد و وقفه‌ای در توزیع کتاب به‌عنوان تنها منبع موجود ایجاد شد. با بازگشت مؤلف و تلاش جهت چاپ کتاب، به دو مشکل برخورد کردیم: اول اینکه به علت پوسیدگی فیلم‌های کتاب، امکان چاپ فرهنگ با توجه به کیفیت نامطلوب آن میسر نبود، و دوم آنکه ضرورت به روز کردن فرهنگ و دوسویه کردن به چشم می‌خورد. در نتیجه نیاز به دخیل کردن مداخل جدید و حروفچینی مجدد کاملاً حس می‌شد تا آنکه منابعی از سونی انتشارات رهنما در اختیار مؤلف قرار گرفت و به این ترتیب کار از پایه آغاز شد.

اگرچه قطع صوری همکاری میان مؤلف و دانشگاه علامه طباطبایی به سبب جبر شرایط زمانی صورت گرفت اما چون هدف خدمت به دانشجویان و رفع نیاز کسانی است که با این زبان سروکار دارند، چندان تفاوتی در منبع نشر وجود ندارد و در واقع این کار دنباله گام‌های نخستین است که دانشگاه علامه طباطبایی برداشته است.

یکی از مهم‌ترین نکاتی که در زبان‌های لاتین و به‌خصوص زبان اسپانیایی وجود دارد، مربوط به “آواشناسی” و “فونتیک” است. تکیه بر روی یک حرف مصوت در کلمه‌ای، معنایی خاص به آن می‌دهد که چنانچه چنین تکیه‌ای وجود نداشته باشد و یا بر روی حرف دیگری از همان کلمه قرار بگیرد معمولاً آن کلمه معنای دیگری خواهد داشت. به این دلیل آشنایی با “فونتیک” و “آواشناسی” خاصه در یادگیری تلفظ کلمات دارای اهمیت فوق‌العاده‌ای است که با مساعی مسئولین فن در انتشارات رهنما در این فرهنگ به کار رفته است. آوردن اجزای کلام برای مداخل و تفکیک آنها از نظر دستوری، قدم دیگری بود در جهت غنی‌سازی این فرهنگ که با کوشش مؤلف تا آنجا که میسر بود صورت گرفت. افزودن ده هزار واژه جدید به فرهنگ اولیه و بازنگری دقیق لغات در هر دو قسمت و تکمیل بخش مربوط به ضمیمه‌ی افعال به‌صورتی که برای اسپانیایی زبانانی که می‌خواهند زبان فارسی را فراگیرند، مثمر‌تر باشد و تفکیک معانی متفاوت مداخل در بخش فارسی-اسپانیایی از دیگر تغییراتی بود که جهت مفیدتر شدن فرهنگ به‌ویژه برای دانشجویان این رشته صورت گرفت.

فرهنگ دوسویه با بیش از پنجاه هزار واژه‌ی علمی، ادبی، سیاسی، پزشکی، ورزشی و... از منابع گوناگون و جامع تدوین گردیده و بیشتر به لغات اصلی توجه شده است. در ضمن برای جلوگیری از قطور شدن کتاب،

تنها از زیرمدخل‌های مهم استفاده شده است. فرهنگ دوسویه شامل معرفی کشورهای اسپانیایی زبان و اطلاعات مربوط به آنها تاریخچه‌ی زبان اسپانیایی، صرف افعال باقاعده و بی‌قاعده در هر دو زبان فارسی و اسپانیایی، و بخش‌های متنوع دیگری است که امید می‌رود مورد استفاده‌ی علاقمندان قرار بگیرد.

در پایان لازم می‌دانم از مسئولین فنی انتشارات رهنما به‌خصوص خانم ابراهیمی سرپرست حروفچینی رهنما که حروفچینی اثر را عهده‌دار بودند و از مدیریت محترم انتشارات رهنما جناب آقای محمدجواد صباثی که زمینه‌ی چاپ این کتاب را با در اختیار قرار دادن منابع جدید فراهم آوردند، کمال تشکر را نمایم.

کامروز پارسای

تاریخچه و شاخه‌های زبان اسپانیایی

اسپانیایی یکی از شاخه‌های گفتاری - نوشتاری لاتین است که آنرا «نولاتین» یا «لاتین نو» نیز می‌نامند. گهواره این زبان سرزمین اسپانیا و به‌ویژه شبه جزیره ایبری می‌باشد. در این شبه جزیره به‌غیر از اسپانیایی دو شاخه دیگر از لاتین یعنی «پرتغالی» و «کاتالان» نیز پرورش یافته‌اند. پرتغالی در قسمت غربی آن و کاتالان که مشابهتی نیز با لهجه جنوب فرانسه دارد، در شرق آن رواج دارند. در قسمت‌های شمالی اسپانیا و در جبال پیرنه زبان بومی متداول، زبان «باسک» است که علی‌الظاهر ارتباطی با زبان فرانسه و زبان اسپانیایی ندارد و به‌نظر می‌رسد که از بقایای زبان ایبرایی در ازمنه قدیم باشد. در قسمت شمال غربی اسپانیا یعنی در گالیسیا زبان مصطلح گالیسیایی است که خود شاخه‌ای از پرتغالی به‌شمار می‌رود. در قرون وسطا این زبان و نیز زبان کاتالان دارای مرتبت و اهمیت ادبی قابل ملاحظه‌ای بودند.

امروزه نوشته‌هایی به اسپانیایی در دست است که قدمت آنها به قرن دهم میلادی می‌رسد. این نوشته‌ها که بر روی برگ‌های جلادار یا اوراق براق ثبت شده‌اند در میان کتب لاتین به‌دست آمده است. نخستین آثار ادبی به این زبان در حدود سال ۱۱۵۰ میلادی نگاشته شده‌اند. نام دیگر زبان اسپانیایی (به‌ویژه در بین مردم امریکای لاتین) زبان کاستلیانا است. کاستلیانا در قدیم یکی از لهجه‌های اسپانیایی بوده که اسپانیایی مدرن براساس آن به‌وجود آمده است. این لهجه در حدود قرن نهم میلادی در شهر «بورگوس» واقع در مرکز شمالی اسپانیا (کاستیل باستان) متداول بود. پس از آنکه سرزمین اسپانیا از زیر سیطره قوم «مورو» خارج گردید، اشاعه این لهجه به‌تدریج در جهت جنوب پیشروی کرد و به‌زودی در مرکز جنوبی اسپانیا (کاستیل مدرن) رواج یافت و تا قرن یازدهم میلادی محیط «مادرید» و «تولدو» را فراگرفت، تا آنکه در قرن پانزدهم میلادی سه کشور کوچک پادشاهی کاستیل، لئون و آراگون متحد شدند و اسپانیا را تشکیل دادند و زبان کاستلیانا به‌عنوان زبان رسمی سراسر اسپانیا پذیرفته و اعلام شد. به‌تدریج لهجه‌های منطقه‌ای زیر سیطره کاستلیانا از بین رفتند و امروزه تنها بقایایی از آن فقط در برخی نقاط دوردست روستایی مشاهده می‌شود.

زبان اسپانیایی رایج در امریکای لاتین نیز به نوبه خود لهجه‌هایی دارد که البته همه ریشه در زبان کاستلیانا دارند اما از لحاظ فونتیک با اسپانیایی مدرن اروپا تا حدودی متفاوت می‌باشد. نشر زبان اسپانیایی در امریکای لاتین توسط فتوحات مستمر این کشور و ایجاد مستعمره در آن خطه بوده است و هم‌اکنون یکی از پنج زبان رسمی سازمان ملل متحد محسوب می‌شود.

آشنایی با کشورهای اسپانیایی زبان

بیش از پانصد میلیون نفر در بیست کشور دنیا به زبان اسپانیایی تکلم می‌کنند. گسترده‌ترین بخش پراکندگی این زبان در آمریکای لاتین (مرکزی و جنوبی) است و در ایالات متحده آمریکا با توجه به تعداد مهاجرین و استقبال از زبان دوم و همچنین مرز مشترک با مکزیک، بیش از تمامی زبان‌های خارجی کاربرد دارد، که این امر موجب گردیده تا بعضاً آن را به‌عنوان زبان دوم دنیا معرفی نمایند.

شایان ذکر است که در آسیا و در بخشی از کشور "فیلیپین" و در آفریقا در کشور "گینه استوایی" و در اروپا، بخش‌هایی از کشور "آندورا" و "پرتغال" و در آمریکای جنوبی در نواحی مرزی کشور برزیل نیز به این زبان تکلم می‌کنند که در آمار محسوب نگردیده است.

در ادامه اشاره‌ای به کشورهای مهم اسپانیایی زبان، همراه با اطلاعات مختصری در مورد هر یک از آنان خواهیم داشت.

الف: در اروپا

۱- اسپانیا (ESPAÑA): تنها کشوری است که در قاره اروپا به این زبان سخن می‌گوید و خود اشاعه دهنده اسپانیایی در قاره جدید می‌باشد. در این کشور شاخه‌های دیگری از این زبان نظیر "کاتالان" را در شمال آن می‌توان مشاهده کرد.

مساحت اسپانیا برابر با ۵۰۴,۷۳۹ کیلومتر مربع و حکومت آن مشروطه سلطنتی می‌باشد. مذهب این کشور مسیحی (کاتولیک) و پایتخت آن "مادرید" است. از شهرهای مهم آن می‌توان بارسلون، والنسیا، سوییا، ساراگوسا، بیلباو و مالاگا را نام برد. واحد پول این کشور "پستا" (Peseta) است.

ب: در آمریکای مرکزی

در حدود ۱۰ کشور مهم در آمریکای مرکزی به زبان اسپانیایی صحبت می‌کنند. این کشورها عبارتند از:

۱- ال سالوادور (EL SALVADOR): وسعت این کشور برابر با ۲۱,۳۹۳ کیلومتر مربع و حکومتش جمهوری است. مذهب این کشور مسیحی (کاتولیک) و پایتخت آن شهر "سان سالوادور" می‌باشد. از شهرهای مهم آن می‌توان "سان میگل" و "سانتانا" را نام برد. واحد پول این کشور "کولن" (Colon) است.

۲- پورتوریکو (PUERTO RICO): این کشور با وسعت ۸,۸۹۷ کیلومتر مربع در شمال شرقی دریای کارائیب واقع گردیده است. مذهب آن مسیحی و شهر "سان خوان" مرکز این کشور است. از شهرهای مهم دیگر، می‌توان "پونس" را نام برد. واحد پول این کشور "پسو" (Peso) می‌باشد.

۳- کوبا (CUBA): این کشور وسعتی برابر با ۱۱۰,۹۲۱ کیلومتر مربع دارد و حکومت آن جمهوری سوسیالیستی است. مذهب آن مسیحی (کاتولیک) و پایتخت آن شهر "هاوانا" است. سانتیاگو، کاماگو، هولگرین و سانتا کلارا از دیگر شهرهای مهم آن می‌باشند. واحد پول کوبا "پسو" (Peso) می‌باشد.

۴- کاستاریکا (COSTA RICA): این کشور ۵۰,۸۹۸ کیلومتر مربع وسعت دارد و نوع حکومت آن جمهوری است. پایتخت این کشور شهر "سان خوزه" می‌باشد و از دیگر شهرهای مهم آن می‌توان "لمون" را نام برد. مذهب مردم کاستاریکا مسیحی (کاتولیک) و واحد پول این کشور "کولن" (Colon) است.

۵- **گواتمالا (GUATEMALA):** با وسعت ۱۰۸,۸۸۸ کیلومتر مربع دارای حکومتی جمهوری است و پایتخت آن شهر "گواتمالا" است. از شهرهای مهم آن "کستالتانگو" و "آسکونیلتا" را می‌توان نام برد. مذهب این کشور مسیحی (کاتولیک) و واحد پولی آن "کتزال" (Quetzal) است.

۶- **مکزیک (MEXICO):** با وسعت ۱,۹۷۲,۵۳۵ کیلومتر مربع بزرگترین کشور در آمریکای مرکزی است و حکومت آن جمهوری فدرال می‌باشد. پایتخت آن "مکزیکوسیتی" و شهرهای مهمش "آکاپولکو"، "گوادالاخارا"، "لئون" و "پوئبلا" است. مذهب در مکزیک مسیحی (کاتولیک) و واحد پولی آن "پسو" (Peso) می‌باشد.

۷- **نیکاراگوئه (NICARAGUA):** این کشور ۱۲۹,۹۹۹ کیلومتر مربع وسعت دارد و حکومت آن جمهوری است. پایتخت آن شهر "ماناگوا" می‌باشد. و شهرهای مهم آن "لئون" و "گرانادا" هستند. مذهب مردم این کشور مسیحی (کاتولیک) و واحد پول آن "کوردوبا" (Cordoba) است.

۸- **هندوراس (HONDURAS):** وسعتی برابر با ۱۱۲,۰۸۷ کیلومتر مربع دارد و حکومت آن جمهوری است. مرکز هندوراس "تگوسیگالپا" نام دارد و از شهرهای مهم آن "سان پدروسولا" را می‌توان نام برد. مذهب مردم این کشور مسیحی (کاتولیک) و واحد پول آن "لمپیرا" (Lempira) است.

۹- **پاناما (PANAMA):** وسعت این کشور بالغ بر ۷۵,۶۴۸ کیلومتر مربع می‌گردد. حکومت در این کشور جمهوری و پایتخت آن "پاناما" می‌باشد. "کولن" از شهرهای مهم آن است. مذهب مردم این کشور مسیحی و واحد پول آن "بالبوا" (Balboa) می‌باشد.

۱۰- **دومینیکن (DOMINICANA):** با وسعت ۴۸,۷۳۳ کیلومتر مربع دارای حکومت جمهوری است. پایتخت آن "سانتادومینگو" و شهرهای مهمش "سان کریستوبال" و "لاوگا" می‌باشد. مذهب مردم این کشور مسیحی و واحد پول آن "پسو" (Peso) است.

ج: در آمریکای جنوبی

۹ کشور مهم آمریکای جنوبی به این زبان تکلم می‌کنند و به‌غیر از برزیل سایر کشورها، اسپانیایی زبان هستند که به ترتیب حروف الفبا عبارتند از:

۱- **آرژانتین (ARGENTINA):** این کشور وسعتی برابر با ۲,۷۷۶,۸۵۵ کیلومتر مربع دارد و حکومت آن جمهوری فدرال می‌باشد. پایتخت آن "بوئنوس آیرس" است و از شهرهای مهم آن "ماردل پلاتا"، "پاتاگونیا"، "کوردوبا" و "مندوزا" را می‌توان نام برد. مذهب مردم این کشور مسیحی (کاتولیک) و واحد پول آن "پسو" (Peso) است.

۲- **اکوادور (ECUADOR):** دارای ۲۸۳,۵۶۰ کیلومتر مربع وسعت و حکومت آن جمهوری است. پایتخت آن "کیتو" و شهرهای مهمش "گوایاکیل" و "کوننکا" نام دارند. مذهب مردم این کشور مسیحی (کاتولیک) و واحد پول آن "سوکر" (Sucre) می‌باشد.

۳- اروگوئه (URUGUAY): وسعت این کشور ۱۷۷,۵۰۷ کیلومتر مربع و نوع حکومت آن جمهوری است. پایتخت آن "مونتئویدئو" و شهرهای مهمش "سالتو" و "آرتیگاس" می‌باشند. مذهب مردم این کشور مسیحی (کاتولیک) و واحد پول آن (Peso) است.

۴- بولیوی (BOLIVIA): این کشور مساحتی برابر ۱,۰۹۸,۵۸۱ کیلومتر مربع دارد و حکومت آن جمهوری است. پایتخت آن شهر "لاپاز" نام دارد و از شهرهای مهم آن "کوجابامبا" و "سانتاکروز" را می‌توان نام برد. مذهب مردم بولیوی مسیحی است و واحد پول آن کشور "پسو" (Peso) می‌باشد.

۵- پاراگوئه (PARAGUAY): وسعت این کشور ۴۰۶,۷۵۲ کیلومتر مربع و نوع حکومت آن جمهوری است. مرکز پاراگوئه "آسانسیون" نام دارد و "انکارناسیون"، "کنسپسیون" و "ویلاریکا" از شهرهای مهم آن می‌باشد. مذهب مردم این کشور مسیحی (کاتولیک) و واحد پول آن "گوارانی" (Guarani) است.

۶- پرو (PERU): مساحت این کشور ۱,۲۸۵,۲۰۹ کیلومتر مربع و حکومت آن جمهوری است. پایتخت این کشور "لیما" نام دارد و شهرهای مهمش "آرکیبا" و "کالاتو" می‌باشند. مذهب اکثریت مردم مسیحی کاتولیک و واحد پول آن "سول" (Sol) است.

۷- شیلی (GHILE): دارای مساحتی برابر با ۷۵۶,۹۴۰ کیلومتر مربع می‌باشد و نوع حکومت آن جمهوری است. مرکز این کشور، "سانتیاگو" نام دارد و از شهرهای مهمش "وینیا دل مار" و "کنسپسیون" را می‌توان نام برد. مذهب اکثریت مردم مسیحی (کاتولیک) و واحد پول آن "پسو" (Peso) می‌باشد.

۸- کلمبیا (COLOMBIA): وسعت این کشور بالغ بر ۱,۱۳۸,۹۰۸ کیلومتر مربع و نوع حکومت آن جمهوری است. پایتخت این کشور "بوگوتا" نام دارد و شهرهای مهم آن "مدلین"، "کالی" و "کارتاخنا" می‌باشد. مذهب مردم کلمبیا مسیحی و واحد پول آن "پسو" (Peso) است.

۹- ونزوئلا (VENEZUELA): مساحت این کشور بالغ بر ۹۱۲,۰۴۶ کیلومتر مربع می‌باشد و حکومت آن جمهوری است. پایتخت آن "کاراکاس" نام دارد و از شهرهای مهم آن می‌توان "مارکایبو" و "والنسیا" را نام برد. مذهب مردم ونزوئلا مسیحی (کاتولیک) و واحد پول آن "بولیوار" (Bolívar) می‌باشد.